

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

แนวทางการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดและแปรรูป
ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกรในตำบลหนองย่างเสือ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี
Extension Guidelines of Fresh and Processed Mulberry Fruits Accordance with Good Agricultural Practices
of Farmers in Nong Yang Suea Subdistrict Muak Lek District Saraburi Province

จิรายุทธ นวลเจริญ (Jirayut Nuanjaroen)¹ บำเพ็ญ เพียวหวาน (Bumpen Keowan)²
เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (Benchamas Yooprasert)³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนผลสด 2) ความรู้ของเกษตรกรและแหล่งความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 3) การส่งเสริมและความต้องการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และ 4) ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร ที่ศึกษา คือ เกษตรกรในจังหวัดที่จังหวัดสระบุรี ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมหม่อนไหม จำนวน 105 ราย แบ่งเป็น 1) กลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับมาตรฐาน GAP 93 ราย และ 2) กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับมาตรฐาน GAP 12 ราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกร ร้อยละ 51.6 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 49.61 ปี ร้อยละ 26.7 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี พื้นที่ทำการเกษตร เฉลี่ย 25.97 ไร่ พื้นที่ปลูกหม่อนผลสด 2.82 ไร่ รายได้จากการปลูกหม่อนผลสด เฉลี่ย 42,314.29 บาท/ปี ต้นทุนการปลูกหม่อน 2317.14 บาท/ไร่ 2) เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยกลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับมาตรฐาน GAP มีความรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับมาตรฐาน GAP มีความรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยประเด็นมีความรู้ที่น้อยที่สุด คือ ปุ๋ยเคมีที่ใช้ต้องขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และประเด็นที่มีความรู้มากที่สุด คือ พื้นที่ปลูกที่เหมาะสมควรห่างไกลจาก บ่อขยะ บ่อน้ำทิ้งโรงงานอุตสาหกรรม เกษตรกรได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ โดยกลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับมาตรฐาน GAP และกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับมาตรฐาน GAP ได้รับความรู้จากแหล่งต่างๆในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยแหล่งความรู้ที่ได้น้อยที่สุด คือ แหล่งความรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ และแหล่งความรู้ที่ได้รับมากที่สุด คือ แหล่งความรู้จากสื่อบุคคล 3) กลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับมาตรฐาน GAP และกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับมาตรฐาน GAP มีความต้องการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีความต้องการการส่งเสริมด้านการสนับสนุนมากที่สุด คือ สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ เพื่อถ่ายทอดความรู้ การจัดการตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) และ 4) กลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับมาตรฐาน GAP และกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับมาตรฐาน GAP มีความต้องการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาด้านการสนับสนุนการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มากที่สุด คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการสนับสนุนอุปกรณ์ และปัจจัยการผลิตไม่ต่อเนื่อง และไม่เพียงพอ เกษตรกรกลุ่มที่ยังไม่ได้รับมาตรฐาน GAP และกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับมาตรฐาน GAP โดยมีข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในประเด็น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุน ปัจจัยการผลิต และวัสดุอุปกรณ์ การปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) และรองลงมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ ด้านการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)

คำสำคัญ หม่อนผลสด การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี การส่งเสริมการเกษตร

¹ นักศึกษาหลักสูตรส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช b5410400534@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช yoobench@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

Abstract

The purpose of this research is to study. 1) The fundamental social and economic circumstances of farmers for the production of fresh mulberries. 2) Farmers' knowledge and sources of farmers' knowledge about growing fresh mulberry according to good agricultural practices. 3) Reinforcement and acquisition have to be integrated to cultivate fresh mulberries in positive approaches. 4) The difficulties and suggestions for growing mulberries are relevant to suitable agricultural techniques. This research is a survey research method that studied 105 farmers in Saraburi who were selected at random from the total population as farmers with the Queen Sirikit Department of Sericulture as a group of study. According to the populations in the research, 1) 93 farmers were not unqualified by GAP-Standard, and 2) 12 farmers acquired GAP-Standard. Utilizing interview formats to gather data and analyzing data by descriptive statistics, including frequency, percentage, minimum values, maximum values, averages, standard deviations, and ranking. The results reveals that 1) Male farmers are 51.6 percent, with an average age of 49.61 years, 26.7 percent graduated with a bachelor's degree. The overall area of fresh mulberry plantations is 2.82 rai, and the average annual income from mulberry cultivation is 42,314.29 baht. The averaged agricultural area is 25.97 rai. Planting mulberries costs 2,317.14 baht per rai. 2) Farmers are knowledgeable in using proper agricultural procedures to grow fresh mulberries. The GAP possessed a great degree of expertise. Regarding the GAP standard farmers, their degree of knowledge is at the highest. With the least amount of expertise The Department of Agricultural, Ministry of Agriculture and Cooperatives must receive registration for the chemical fertilizer. The most significant aspect to know is that the right place to plant should be away from any waste areas, especially industrial waste. Farmers acquired their experiences from a variety of sources. At a low level are the GAP-standardized farmers' groups and the GAP-based agricultural groups. Print media is the source of knowledge that was least frequently consulted. Furthermore, the most widely accessed source of knowledge is human knowledge. 3) Working closely with non-GAP-standardized and GAP-standardized farmers, they strongly required the growth of fresh mulberries in compliance with excellent agricultural practices. In addition, the farmers should be substantially contributed equipment and facilities in order to integrate knowledge using superior agricultural practices (GAP). 4) Non-GAP-standardized and GAP-standardized farmer agricultural groups, who also needed superior approaches in farming fresh mulberries, were settled in the medium range. The most serious issue is that the government sector, which involves responsibility for fresh mulberries, has insufficiently subsidized manufacturing. Therefore, the suggestions about good agricultural practices for fresh mulberries should enhance manufacturing, equipment, and suitable agricultural techniques (GAP) and Relevant agencies must provide workshops on knowledge about growing fresh mulberry fruits according to Good Agricultural Practices (GAP).

Keywords: Mulberry, Good agricultural practices, Agricultural extension

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

บทนำ

การปลูกหม่อนผลสดเพื่อจำหน่ายและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ มีการส่งขายภายในประเทศและส่งออกจำนวนมาก เกษตรกรที่ปลูกหม่อนผลสดเพื่อจำหน่ายและแปรรูปมีความตระหนักถึงความสำคัญในการผลิตพืชอาหารปลอดภัยสำหรับการบริโภคในประเทศและการส่งออก เนื่องจากปัญหาด้านสุขภาพของประชากรในประเทศที่เพิ่มสูงขึ้น และข้อจำกัดทางด้านการค้าระหว่างประเทศเกี่ยวกับการส่งผลิตผลทางการเกษตรไปจำหน่ายยังประเทศต่างๆ ที่มีข้อบังคับว่าด้วยสินค้าทางการเกษตรที่จะนำเข้าสู่ประเทศนั้นๆ ต้องผ่านมาตรฐานการรับรองที่เป็นสากล จากการสำรวจสินค้าเกษตร พบว่ามีการปนเปื้อนสารเคมีและจุลินทรีย์ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ได้แก่ สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ใช้ในระหว่างขั้นตอนการเพาะปลูก และจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรค ปนเปื้อนในผลิตผลทางการเกษตรทั้งในระหว่างการเพาะปลูก การเก็บเกี่ยวและการขนส่ง เช่น เชื้อ *Salmonella* spp. เชื้อ *Escherichia coli* ซึ่งเป็นจุลินทรีย์ที่เกี่ยวข้องกับโรคระบบทางเดินอาหาร เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบการปนเปื้อนของสารปฏิชีวนะตกค้างในผลิตภัณฑ์ และการใช้วัตถุเจือปนเพื่อการถนอมอาหารอย่างผิดวิธี เช่น สารฟอกขาว สารกันบูด สารบอแรกซ์ เป็นต้น การมีพฤติกรรมบริโภคที่ไม่ถูกหลักโภชนาการของประชากร ทำให้มีการเจ็บป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคมะเร็ง ความดันโลหิตสูง และโรคระบบทางเดินอาหาร ตลอดจนอาการป่วยเรื้อรังรักษาไม่หายที่เพิ่มสูงขึ้น

แต่การผลิตสินค้าเกษตรภายในประเทศ พบว่ายังมีเกษตรกรที่ยังทำการเกษตรแบบที่ผลิตไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีความปลอดภัยและเสี่ยงต่อการปนเปื้อนในผลิตผล ซึ่งเกิดจากเกษตรกรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และทักษะในการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรกรขาดแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีในการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ขาดความเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิต ผู้ค้า และผู้บริโภค ทำให้ตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยในประเทศไทยมีจำกัดที่เพียงพอ การเตรียมความพร้อมและการพัฒนาเกษตรกรให้ได้รับความรู้และมีการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพ โดยการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ซึ่งเป็นระบบการจัดการคุณภาพด้านการผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม เพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพดีตรง ตามมาตรฐาน ที่กำหนดเป็นกระบวนการที่จะสามารถควบคุมระบบการผลิตให้ผลิตผล มีความปลอดภัย ปราศจากการปนเปื้อนของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช จุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดอันตราย ถือเป็นกระบวนการทำการผลิตอย่างเป็นระบบที่สามารถปกป้องความปลอดภัยของผู้ผลิตและผู้บริโภค โดยมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นการปฏิบัติที่มุ่งจัดการให้เกิดความยั่งยืนทางการเกษตร สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคมของระบบการผลิตในแปลงเกษตรกรรมซึ่งจะมีผลทำให้อาหารและผลิตผลทางการเกษตรมีคุณภาพปลอดภัยต่อผู้บริโภค ไม่ทำให้เกิดมลพิษ ต่อสิ่งแวดล้อม และมีความยั่งยืน การปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) จึงมีความสำคัญ เนื่องจากการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ตามมาตรฐาน ที่กำหนด จะส่งผลดีต่อสุขภาพและความปลอดภัยของเกษตรกร และผู้บริโภค

จากการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดให้ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนในพื้นที่จังหวัดสระบุรียังขาดความรู้ ความเข้าใจในการปลูกหม่อนให้ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องศึกษาแนวทางการส่งเสริมการปลูกหม่อนให้ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) แก่เกษตรกรในจังหวัดสระบุรี เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมเกษตรกรให้มีการพัฒนาคุณภาพด้านความรู้ และเพิ่มทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติและใช้ได้อย่างถูกต้อง ส่งผลให้ผลิตผลทางการเกษตรมีคุณภาพ และมีปลอดภัยต่อเกษตรกร และผู้บริโภค (ปริญญญา จันทรศรี. (2565).

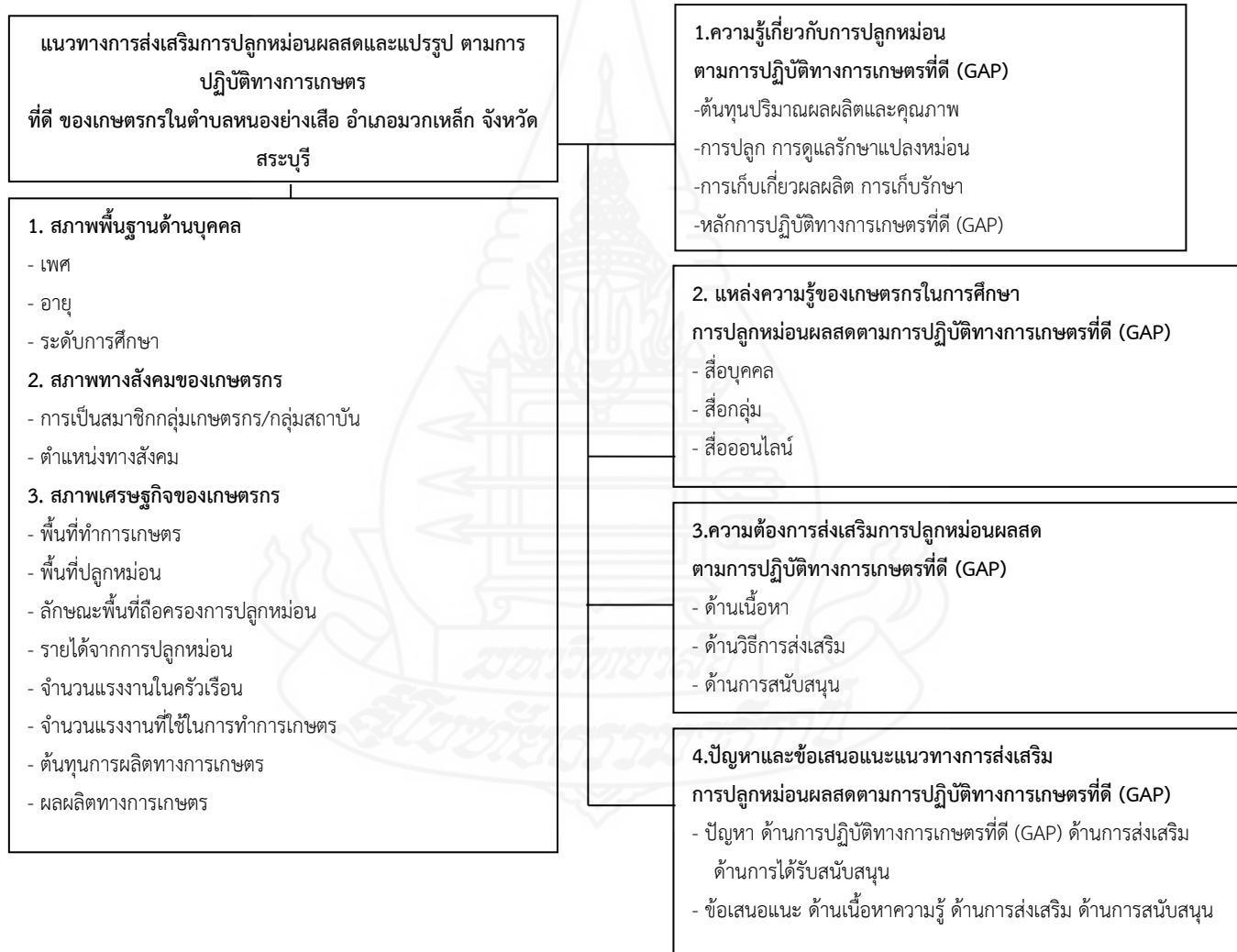

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ ของเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนผลสดในจังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาความรู้และแหล่งความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
3. เพื่อศึกษาการส่งเสริมและความต้องการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
4. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกหม่อนผลสด ในพื้นที่ จังหวัดสระบุรี ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร กับกรมหม่อนไหม ปี พ.ศ. 2566 เป็นเกษตรกรที่ได้รับมาตรฐาน GAP 12 รายและที่ยังไม่ได้รับมาตรฐาน GAP 93 ราย ทำการเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมดจัดเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์มีลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบปลายปิด และปลายเปิด แบ่งออกเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนผลสดในจังหวัดสระบุรี ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ตอนที่ 3 แหล่งความรู้ในการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ตอนที่ 4 ความต้องการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ตอนที่ 5 ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ทดสอบค่าความตรง (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.99 และหาความเที่ยง (Reliability) โดยทดสอบกับเกษตรกร จำนวน 30 ราย ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษา โดยทดสอบหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha) ตามวิธีของ Cronbach ในประเด็นความรู้ แหล่งความรู้ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาใน แต่ละตอน ได้ค่าระหว่าง 0.903 - 0.976 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เก็บข้อมูลได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ โดยกำหนดเกณฑ์จากค่าน้ำหนักเฉลี่ย ดังนี้ การวัดระดับความรู้เกี่ยวกับการปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) 0 – 5 ข้อ = น้อยที่สุด 6 – 10 ข้อ = น้อย 11 – 15 ข้อ = ปานกลาง 16 – 20 ข้อ = มาก 21 – 25 ข้อ = มากที่สุด การวัดระดับแหล่งความรู้การปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) การวิเคราะห์ความต้องการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) การวิเคราะห์ปัญหาในการได้รับการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) และการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) 1.00 – 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 – 2.60 = น้อย 2.61 – 3.40 = ปานกลาง 3.41 – 4.20 = มาก 4.21 – 5.00 = มากที่สุด

ผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานด้านบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนผลสด พบว่า เกษตรกรร้อยละ 51.6 เป็นเพศชาย และร้อยละ 49.4 เป็นเพศหญิง เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 49.61 ปี เกษตรกรร้อยละ 26.7 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เกษตรกรมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย คือ 4.33 คน มีแรงงานภาคการเกษตรเฉลี่ย คือ 2.50 คน การเป็นสมาชิกกลุ่ม เกษตรกรร้อยละ 70.5 ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร ร้อยละ 29.5 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร โดยร้อยละ 17.1 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 25.97 ไร่ และพื้นที่ปลูกหม่อนทั้งหมดเฉลี่ย 2.82 ไร่ ลักษณะพื้นที่ถือครองในการปลูกหม่อนผลสด ร้อยละ 100.0 มีที่ดินของตนเอง เกษตรกรมีรายได้จากการปลูกหม่อนผลสด เฉลี่ย 42,314.29 บาท/ปี และมีต้นทุนการปลูกหม่อนผลสดเฉลี่ย 2317.14 บาท/ไร่ เกษตรกรร้อยละ 90.5 มีแหล่งเงินทุนของตนเองมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 8.5 เงินทุนมาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) ตามลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 ระดับความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

N = 105

คะแนน	ระดับความรู้	จำนวน (คน) ยัง ไม่ได้รับมาตรฐาน GAP	จำนวน (คน) กลุ่มที่ได้รับ มาตรฐาน GAP	ร้อยละ
1 - 5	น้อยที่สุด	0	0	0.0
6 - 10	น้อย	0	0	0.0
11 - 15	ปานกลาง	0	0	0.0
16 - 20	มาก	62	0	59.0
21 - 25	มากที่สุด	31	12	41.0
ค่าต่ำสุด 16 คะแนน		ค่าสูงสุด 25 คะแนน		
ค่าเฉลี่ย 19.43 คะแนน		ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.811		

2. ความรู้เกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกรร้อยละ 59.0 มีความรู้ในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 41.0 มีความรู้ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 มีความรู้ในประเด็น พื้นที่ปลูกที่เหมาะสมควรห่างไกลจากบ่อขยะ บ่อน้ำทิ้งโรงงานอุตสาหกรรม และประเด็นที่เกษตรกรมีความรู้น้อยที่สุด คือ ปุ๋ยเคมีที่ใช้ต้องขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ตารางที่ 2 แหล่งความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

แหล่งความรู้	เกษตรกรที่ได้รับมาตรฐาน GAP (N=12)			เกษตรกรที่ไม่ได้รับมาตรฐาน GAP (N=93)		
	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย	อันดับ	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย	อันดับ
สื่อบุคคล	2.61 (0.904)	ปานกลาง	1	2.50 (0.950)	น้อย	1
สื่อกลุ่ม	2.70 (0.702)	ปานกลาง	2	2.43 (0.782)	น้อย	2
สื่อสิ่งพิมพ์	1.83 (0.534)	น้อยที่สุด	4	1.63 (0.448)	น้อยที่สุด	4
สื่อออนไลน์	2.11 (0.669)	น้อย	3	2.07 (0.436)	น้อย	3
เฉลี่ยรวม	2.31 (0.700)	น้อย		2.16 (0.654)	น้อย	

3. แหล่งความรู้เกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี จากการศึกษา พบว่า

3.1 เกษตรกรของเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับมาตรฐาน GAP ได้รับจากสื่อบุคคลมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.50) รองลงมาคือ สื่อกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.43) สื่อออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 2.07) และสื่อสิ่งพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 1.63) ตามลำดับ

3.2 แหล่งความรู้เกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรของเกษตรกรที่ได้รับมาตรฐาน GAP ได้รับจากสื่อกลุ่มมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.70) รองลงมาคือ สื่อบุคคล (ค่าเฉลี่ย 2.61) สื่อออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 2.11) และสื่อสิ่งพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 1.83) ตามลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ตารางที่ 3 ความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

การส่งเสริม	เกษตรกรที่ได้รับมาตรฐาน GAP (N=12)			เกษตรกรที่ไม่ได้รับมาตรฐาน GAP (N=93)		
	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย	อันดับ	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย	อันดับ
ด้านเนื้อหา	3.66 (0.159)	มาก	3	3.67 (0.109)	มาก	3
ด้านวิธีการ ส่งเสริม	3.71 (0.067)	มาก	2	3.71 (0.053)	มาก	2
ด้านการสนับสนุน	3.89 (0.056)	มาก	1	3.87 (0.046)	มาก	1
เฉลี่ยรวม	3.75 (0.090)	มาก		3.75 (0.070)	มาก	

4. ความต้องการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดของเกษตรกรที่ได้รับมาตรฐานตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
สรุปความต้องการ การส่งเสริมของเกษตรกรได้ดังนี้

4.1 เกษตรกรที่ได้รับมาตรฐานการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เกษตรกรต้องการให้ส่งเสริมด้านการสนับสนุน (ค่าเฉลี่ย 3.89) รองลงมาคือ มีความต้องการการส่งเสริมด้านวิธีการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 3.71) และด้านเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย 3.67) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความต้องการการส่งเสริมเป็นรายประเด็น ดังนี้

ด้านเนื้อหา พบว่า เกษตรกรมีความต้องการได้รับการส่งเสริมด้านเนื้อหา ในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.67) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรต้องการได้รับความรู้ในเรื่อง การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหม่อนผลสดเพื่อใช้ประโยชน์ มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.77) รองลงมาคือ การปลูก การดูแลรักษา การขยายพันธุ์หม่อนผลสด (ค่าเฉลี่ย 3.76) การเก็บเกี่ยวผลผลิต การเก็บรักษา (ค่าเฉลี่ย 3.69) และความรู้เรื่อง หลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.43) ตามลำดับ

ด้านวิธีการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรมีความต้องการได้รับการส่งเสริมด้านวิธีการส่งเสริม ในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.71) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความต้องการได้รับการส่งเสริมด้านวิธีการทำแปลงสาธิต มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.82) รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และผู้นำชุมชนมีการตั้งกลุ่มไลน์ สำหรับเกษตรกร เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.72) จัดทำเอกสารความรู้ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับจัดการตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีทุกเดือน (ค่าเฉลี่ย 3.70) การพาไปศึกษาดูงาน จากแปลงสาธิตที่ประสบความสำเร็จ ด้านจัดการตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.68) และส่งเสริมให้เกษตรกร มีการวางแผนการจัดการตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.64) ตามลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ด้านการสนับสนุน พบว่า เกษตรกรมีความต้องการได้รับการส่งเสริมด้านการสนับสนุน ในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.89) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรต้องการได้รับการสนับสนุน สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ เพื่อถ่ายทอดความรู้ การจัดการตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.95) รองลงมา สนับสนุน การอบรม ให้ความรู้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 3.88) จัดตั้งสถานที่ใดที่หนึ่ง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.85) สำรวจความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.84) สนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อถ่ายทอดความรู้ การจัดการตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.75) ตามลำดับ

4.2 ความต้องการ การส่งเสริมของเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับมาตรฐาน GAP ในการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เกษตรกรต้องการให้ส่งเสริมด้านการสนับสนุน (ค่าเฉลี่ย 3.87) รองลงมาคือ ด้านวิธีการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 3.71) และด้านเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย 3.67) ตามลำดับ แยกเป็นรายประเด็น ดังนี้

ด้านเนื้อหา จากการศึกษาความต้องการ การปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับมาตรฐาน GAP พบว่า เกษตรกรมีความต้องการได้รับการส่งเสริมด้านเนื้อหา ในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.67) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรต้องการได้รับความรู้ในเรื่อง การปลูก การดูแลรักษา การขยายพันธุ์หม่อน มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.88) รองลงมาคือ ความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวผลผลิต การเก็บรักษา (ค่าเฉลี่ย 3.71) ความรู้เรื่อง หลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.67) และขั้นตอนการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหม่อนเพื่อใช้ประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย 3.42) ตามลำดับ

ด้านวิธีการส่งเสริม จากการศึกษาความต้องการ การปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับมาตรฐาน GAP พบว่า เกษตรกรมีความต้องการได้รับการส่งเสริมด้านวิธีการส่งเสริม ในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.71) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรต้องการให้มีการส่งเสริม ในเรื่องเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และผู้นำชุมชนมีการตั้งกลุ่มไลน์ สำหรับเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.78) รองลงมาคือ วิธีการส่งเสริม โดยทำแปลงสาธิต (ค่าเฉลี่ย 3.74) จัดทำเอกสารความรู้ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับจัดการตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ทุกเดือน (ค่าเฉลี่ย 3.71) ส่งเสริมให้เกษตรกร มีการวางแผนการจัดการตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.69) และพาไปศึกษาดูงาน จากแปลงสาธิตที่ประสบความสำเร็จ ด้านจัดการตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.61) ตามลำดับ

ด้านการสนับสนุน จากการศึกษาความต้องการ การปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับมาตรฐาน GAP พบว่า เกษตรกรมีความต้องการได้รับการส่งเสริมด้านการสนับสนุน ในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.87) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรต้องการได้รับการสนับสนุน การอบรม ให้ความรู้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.92) รองลงมา สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ เพื่อถ่ายทอดความรู้ การจัดการตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.90) สนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อถ่ายทอดความรู้ การจัดการตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.88) สำรวจความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.86) จัดตั้งสถานที่ใดที่หนึ่ง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.83) ตามลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ตารางที่ 4 ปัญหาการส่งเสริมของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ปัญหาการส่งเสริม	เกษตรกรที่ได้รับมาตรฐาน GAP (N=12)			เกษตรกรที่ไม่ได้รับมาตรฐาน GAP (N=93)		
	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย	อันดับ	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย	อันดับ
ด้านการปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)	2.43 (0.297)	น้อย	3	2.48 (0.329)	น้อย	3
ด้านการส่งเสริม	3.59 (0.280)	มาก	2	3.64 (0.297)	มาก	2
ด้านการได้รับการสนับสนุน	3.79 (0.111)	มาก	1	3.83 (0.046)	มาก	1
เฉลี่ยรวม	3.27 (0.230)	ปานกลาง		3.32 (0.220)	ปานกลาง	

5. ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมแนวการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

5.1 ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรที่ได้รับมาตรฐาน GAP จากผลศึกษาในระดับปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการปลูกหม่อนตามผลสดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสรุปได้ว่า

5.1.1 ระดับปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการปลูกหม่อนตามผลสดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับมาตรฐาน GAP เกษตรกรมีปัญหการได้รับการสนับสนุน มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.79) รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 3.59) และด้านการปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (ค่าเฉลี่ย 2.43) ตามลำดับ แยกรายละเอียด

ด้านการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) จากการศึกษาปัญหาด้านการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ภาพรวมระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.48) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีปัญหในเรื่องผลผลิตเน่าเสียง่าย มีระยะเวลาการเก็บรักษาค่อนข้างสั้น มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.87) รองลงมา คือเก็บผลผลิตได้น้อย ไม่คุ้มค่ากับต้นทุนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.79) การปลูก ดูแลรักษา มีความยาก ซับซ้อน (ค่าเฉลี่ย 2.32) ท่อนพันธุ์หม่อนไม่แข็งแรง โตช้า ตายง่าย (ค่าเฉลี่ย 2.27) และศัตรูพืชเยอะ สร้างความเสียหายให้แก่ผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.14) ตามลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

ด้านวิธีการส่งเสริม จากการศึกษาปัญหาด้านการส่งเสริมปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) พบว่า มีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.64) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในเรื่องสื่อความรู้เกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสด การเก็บเกี่ยว ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เข้าใจยาก และซับซ้อน มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.88) รองลงมา คือข้อมูลทางด้านวิชาการของเจ้าหน้าที่ ที่นำมาส่งเสริมแก่เกษตรกร เข้าใจยาก (ค่าเฉลี่ย 3.80) การถ่ายทอดความรู้ เกี่ยวกับการจัดการ การปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไม่ต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.79) การถ่ายทอดความรู้ เกี่ยวกับการจัดการ การปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไม่ต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.77) ไม่มีการให้คำแนะนำการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) อย่างถูกต้อง และถูกวิธี (ค่าเฉลี่ย 3.78) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องทางด้านสื่อออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ (ค่าเฉลี่ย 3.23) ตามลำดับ

ด้านการได้รับการสนับสนุน จากการศึกษาปัญหาด้านการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) พบว่า มีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.83) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการสนับสนุนอุปกรณ์ และปัจจัยการผลิตไม่ต่อเนื่อง และไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.79) รองลงมา คือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการจัดอบรม หรือ ศึกษาดูงานเกี่ยวกับ การปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไม่ต่อเนื่อง และน้อยเกินไป (ค่าเฉลี่ย 3.84) จำนวนเกษตรกร ที่เข้าร่วมอบรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) มีจำนวนน้อยเกินไป (ค่าเฉลี่ย 3.82) และเป้าหมายของเกษตรกร ที่สามารถ เข้าร่วมอบรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) มีจำนวนน้อยเกินไป (ค่าเฉลี่ย 3.78) ตามลำดับ

5.1.2 ระดับปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรที่ยังไม่ได้ได้รับมาตรฐาน GAP เกษตรกรมีปัญหาการได้รับการสนับสนุน มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.83) รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 3.64) และด้านการปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (ค่าเฉลี่ย 2.48) ตามลำดับ แยกรายประเด็น ดังนี้

ด้านการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการปลูกหม่อนตามผลสดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.43) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในเรื่องผลผลิตเน่าเสียง่าย มีระยะเวลาการเก็บรักษาค่อนข้างสั้น มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.83) รองลงมา คือเก็บผลผลิตได้น้อย ไม่คุ้มค่ากับต้นทุนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.66) การปลูก ดูแลรักษา มีความยาก ซับซ้อน (ค่าเฉลี่ย 2.29) ท่อนพันธุ์หม่อนไม่แข็งแรง โตช้า ตายง่าย (ค่าเฉลี่ย 2.21) และศัตรูพืชเยอะ สร้างความเสียหายให้แก่ผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.16) ตามลำดับ

ด้านการส่งเสริม พบว่าเกษตรกรมีปัญหาด้านการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ภาพรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.59) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในเรื่องสื่อความรู้เกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสด การเก็บเกี่ยว ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เข้าใจยาก และซับซ้อน มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.85) รองลงมา คือข้อมูลทางด้านวิชาการของเจ้าหน้าที่ ที่นำมาส่งเสริมแก่เกษตรกร เข้าใจยาก (ค่าเฉลี่ย 3.78) การถ่ายทอดความรู้ เกี่ยวกับการจัดการ การปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไม่ต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.74)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

การถ่ายทอดความรู้ เกี่ยวกับการจัดการ การปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไม่ต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.67) ไม่มีการให้คำแนะนำการปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) อย่างถูกต้อง และถูกวิธี (ค่าเฉลี่ย 3.35) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องทางด้านสื่อออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ (ค่าเฉลี่ย 3.14) ตามลำดับ

ด้านการได้รับการสนับสนุน พบว่า การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่มีต่อเกษตรกร มีปัญหาภาพรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.79) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า มีปัญหาหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการสนับสนุนอุปกรณ์ และปัจจัยการผลิตไม่ต่อเนื่อง และไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.91) รองลงมา คือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการจัดอบรม หรือศึกษาดูงานเกี่ยวกับ การปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไม่ต่อเนื่อง และน้อยเกินไป (ค่าเฉลี่ย 3.81) จำนวนเกษตรกร ที่เข้าร่วมอบรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) มีจำนวนน้อยเกินไป (ค่าเฉลี่ย 3.79) และเป้าหมายของเกษตรกร ที่สามารถเข้าร่วมอบรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) มีจำนวนน้อยเกินไป (ค่าเฉลี่ย 3.64) ตามลำดับ

5.2 แนวทางการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี จากผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สรุปได้ว่า

5.2.1 ระดับแนวทางการส่งเสริมการปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรที่ได้รับมาตรฐาน GAP เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริม แยกเป็นประเด็น ดังนี้

ด้านเนื้อหาความรู้ จากการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางด้านเนื้อหาความรู้ พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ภาพรวมในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.21) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุน องค์ความรู้ ประโยชน์ของการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) อย่างต่อเนื่อง มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.26) รองลงมา คือ มีการสนับสนุนองค์ความรู้ ผลกระทบจากการ ไม่ปฏิบัติตาม การปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) อย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.25) ควรมีการสนับสนุนองค์ความรู้ การปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) อย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.20) และควรมีการสนับสนุนองค์ความรู้ การจัดการ การปลูกหม่อนผลสด การเก็บเกี่ยว ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) อย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.13) ตามลำดับ

ด้านการส่งเสริม จากการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางด้านการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในการส่งเสริมปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ภาพรวมในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.42) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.55) รองลงมา คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรลงพื้นที่เยี่ยมเยียนเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของ การปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (ค่าเฉลี่ย 4.49) มีการจัดศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนที่ประสบความสำเร็จ ในการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เพื่อจะได้นำความรู้มาปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในแปลงของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 4.46) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการผลิตสื่อ เช่น วิดีทัศน์ แผ่นพับ เกี่ยวกับองค์ความรู้ การปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เพื่อให้เกษตรกรได้ศึกษาเรียนรู้ อย่างทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 4.43) และมีมีการอบรม หม่อนไหมอาสาในชุมชน เพื่อให้เป็นเกษตรกรต้นแบบในด้านการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (ค่าเฉลี่ย 4.12) ตามลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ด้านการสนับสนุน พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะแนวทางการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ภาพรวมในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.72) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุน ปัจจัยการผลิต และวัสดุอุปกรณ์การปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (ค่าเฉลี่ย 4.84) รองลงมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ ด้านการปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (ค่าเฉลี่ย 4.75) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการสำรวจความต้องการ เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.72) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนให้มี กลุ่มเกษตรกรต้นแบบเกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (ค่าเฉลี่ย 4.67) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนให้มีกลุ่มเกษตรกรต้นแบบ ที่มีการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (ค่าเฉลี่ย 4.64) ตามลำดับ

5.2.2 ระดับแนวทางการส่งเสริมการปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรที่ไม่ได้รับมาตรฐาน GAP เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริม แยกเป็นประเด็น ดังนี้

ด้านเนื้อหาความรู้ พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ภาพรวมระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.32) และ เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนองค์ความรู้ ประโยชน์ของการปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) อย่างต่อเนื่อง มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.45) รองลงมา คือ มีการสนับสนุนองค์ความรู้ ผลกระทบจากการ ไม่ปฏิบัติตาม การปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) อย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.38) ควรมีการสนับสนุนองค์ความรู้ การปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) อย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.24) และควรมีการสนับสนุนองค์ความรู้ การจัดการการปลูกหม่อนผลสด การเก็บเกี่ยว ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) อย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.22) ตามลำดับ

ด้านการส่งเสริมว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ภาพรวมในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.52) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.68) รองลงมา คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรลงพื้นที่เยี่ยมเยียนเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของ การปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (ค่าเฉลี่ย 4.59) มีการจัดศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนที่ประสบความสำเร็จ ในการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เพื่อจะได้นำความรู้มาปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในแปลงของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 4.52) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการผลิตสื่อ เช่น วิดีทัศน์ แผ่นพับ เกี่ยวกับองค์ความรู้ การปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เพื่อให้เกษตรกรได้ศึกษาเรียนรู้อย่างทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 4.45) และมีมีการอบรม หม่อนไหมอาสาในชุมชน เพื่อให้เป็นเกษตรกรต้นแบบในด้านการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (ค่าเฉลี่ย 4.38) ตามลำดับ

ด้านการสนับสนุน พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะแนวทางการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ภาพรวมระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.73) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า เกษตรกรเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุน ปัจจัยการผลิต และวัสดุอุปกรณ์การปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (ค่าเฉลี่ย 4.92) รองลงมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

ควรมีการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ ด้านการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (ค่าเฉลี่ย 4.88) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการสำรวจความต้องการ เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.76) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนให้มีกลุ่มเกษตรกรต้นแบบเกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (ค่าเฉลี่ย 4.65) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนให้มีกลุ่มเกษตรกรต้นแบบ ที่มีการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) (ค่าเฉลี่ย 4.45) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกร จังหวัดสระบุรี มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. **สภาพทางสังคมของเกษตรกร** ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มร้อยละ 70.5 รองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่ม ร้อยละ 29.5 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมากที่สุด และเกษตรกรมากกว่าครึ่งไม่มีตำแหน่งทางสังคม อาจเป็นเพราะเกษตรกรจำเป็นต้องรวมกลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และความร่วมมือประโยชน์ส่วนรวมของกลุ่ม และในส่วนของความมีตำแหน่งทางสังคม พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อมในการเป็นผู้นำชุมชน อาจเพราะอายุที่มากหรือไม่อยากมีภาระหน้าที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ความมั่งคั่ง จันทรรักษ์ (2560) ได้ศึกษาสภาพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมอุตสาหกรรม ที่ดำเนินโครงการแปลงใหญ่หม่อนไหมกรณีศึกษาจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดน่าน และจังหวัดอุดรธานี พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งไม่มีตำแหน่งทางสังคม

2. ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับมาตรฐาน GAP ร้อยละ 66.7 มีความรู้ในระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 33.3 มีความรู้ในระดับมากที่สุด ส่วนกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับมาตรฐาน GAP ร้อยละ 100.0 มีความรู้ในระดับมากที่สุด เนื่องจากกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับมาตรฐาน GAP ได้รับความรู้จาก สื่อกลุ่ม มากที่สุด ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ จักรพันธ์ พรหมเกียง (2562) ได้ศึกษาความรู้และการปฏิบัติตามแนวเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน พบว่าแหล่งที่มาความรู้ของเกษตรกร มาจากเจ้าหน้าที่ รองลงมาคือจากเพื่อนบ้าน หรือสื่อบุคคล

3. ความต้องการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

พบว่าเกษตรกรกลุ่มเกษตรกรทั้งสองกลุ่ม มีความต้องการด้านการสนับสนุน มาก รองลงมาคือ ด้านวิธีการส่งเสริม และด้านเนื้อหา ตามลำดับ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอยู่มาก จึงอยากได้รับการสนับสนุนปัจจัยในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภกฤต จันทวิชญ์ (2562) ได้ศึกษาการผลิตหม่อนผลสดและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในจังหวัดสกลนคร พบว่า เกษตรกรต้องการ การส่งเสริมการสนับสนุนปัจจัยการผลิต การศึกษาดูงาน และความรู้ เทคนิค ด้านการผลิตหม่อนผลสด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่าเกษตรกรกลุ่มเกษตรกรทั้งสองกลุ่ม มีปัญหาด้านการได้รับการสนับสนุน การปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มาก ประเด็นปัญหาที่พบมากที่สุด คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการสนับสนุนอุปกรณ์ และปัจจัยการผลิตไม่ต่อเนื่อง และไม่เพียงพอ รองลงมา คือ ปัญหาด้านการส่งเสริม ประเด็นปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ความรู้เกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสด การเก็บเกี่ยวตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเข้าใจยาก และซับซ้อน และปัญหาด้านการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ประเด็นปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ผลผลิตเน่าเสียง่าย มีระยะเวลาการเก็บรักษาค่อนข้างสั้น เมื่อพิจารณาปัญหา พบว่าเกษตรกรไม่ได้รับการสนับสนุน การส่งเสริม เกี่ยวกับการปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่าที่ควร เนื่องจากงบประมาณและเป้าหมาย จำนวนเกษตรกร ที่เข้าฝึกอบรมมีจำนวนน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภกฤต จันทวิชัย. (2562) ได้ศึกษาการผลิตหม่อนผลสดและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในจังหวัดสกลนคร พบว่า เกษตรกร มีปัญหา ด้านต้นทุนการผลิตและราคาผลผลิต ตลาดการรับซื้อผลผลิต และด้านเทคนิคต่างๆ เพื่อเพิ่มผลผลิต

4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่าเกษตรกรกลุ่มเกษตรกรทั้งสองกลุ่ม เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะด้านสนับสนุน เกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มากที่สุด ประเด็นข้อเสนอแนะที่พบมากที่สุด คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุน ปัจจัยการผลิต และวัสดุอุปกรณ์ การปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี รองลงมา คือ ข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ประเด็นข้อเสนอแนะที่พบมากที่สุด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ และ ข้อเสนอแนะด้านเนื้อหา ประเด็นข้อเสนอแนะที่พบมากที่สุด คือ ควรมีการสนับสนุนองค์ความรู้ ประโยชน์ของการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาข้อเสนอแนะแต่ละประเด็น พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการอบรมเกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งให้เกษตรกรร่วมกันจัดตั้งกลุ่มเพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ได้ร่วมกันถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน รวมถึงจัดตั้งกลุ่มไลน์เพื่อถ่ายทอดความรู้ ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและเกษตรกรน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภกฤต จันทวิชัย. (2562) ได้ศึกษาการผลิตหม่อนผลสดและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในจังหวัดสกลนคร พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะ เรื่อง การเชื่อมโยงตลาด การพยุราคาผลผลิต การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนผลสด จังหวัดสระบุรี มีข้อเสนอแนะ จากผลการวิจัยในครั้งนี้ คือ

1) ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

1.1) ผลจากการศึกษาปัญหาการส่งเสริมของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เนื่องจากว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ยังปลูกหม่อนแบบรายเดี่ยวขาดการเชื่อมโยงกันและถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้ซึ่งกันและกัน เกษตรกรควร มีการรวมกลุ่มเพื่อการช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนข้อมูล เชื่อมโยงเครือข่ายซึ่งกันและกัน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

1.2) ผลจากการศึกษาแหล่งความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกร ยังมีการค้นคว้าหาความรู้จาก แหล่งความรู้ ได้น้อย เกษตรกรควรศึกษาความรู้จากแหล่งข้อมูลจากช่องทางอื่นได้ เช่น ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน หรือสื่อออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ก (Facebook) ไลน์กลุ่มเกษตรกร (Line) ยูทูบ (Youtube) หรือเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น เกษตรกร ควรฝึกทักษะการใช้สื่อออนไลน์ เพื่อค้นคว้าหาข้อมูล ให้มากขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ แก่ตัวเกษตรกรเอง

2) ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่

2.1) ผลจากการศึกษาแหล่งความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรมีการลงพื้นที่ แลปลูกหม่อนของเกษตรกรอยู่เสมอ เพื่อให้ทราบปัญหาจากการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกรเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้อง และเหมาะสม เจ้าหน้าที่ควร มีการลงพื้นที่ พบปะ พูดคุย เพื่อรับทราบปัญหาและช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างตรงจุด

2.2) ผลจากการศึกษาปัญหาและแนวทางการส่งเสริมของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรมีการผลิตสื่อความรู้เกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ที่ไม่ซับซ้อนเข้าใจง่าย เน้นภาพประกอบมากกว่าตัวหนังสือ เพื่อให้เกษตรกรเกิดความน่าสนใจ และเข้าใจได้ง่าย เช่น สื่อวีดิทัศน์ หรือสื่ออินโฟกราฟิกส์ (Infographics) เป็นต้น เจ้าหน้าที่ควร ฝึกฝน และเรียนรู้ ทักษะ การสร้างสื่อ ให้เข้าใจง่าย และไม่ซับซ้อน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ สร้างความเข้าใจแก่เกษตรกรได้

2.3) ผลจากการศึกษาความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรมีการประชุมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสำรวจ ความต้องการของเกษตรกร วางแผน กำหนดเป้าหมายของกิจกรรม เพื่อให้มีความเพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร เจ้าหน้าที่ควรลงพื้นที่

3) ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.1) ผลจากการศึกษาความต้องการ ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกหม่อนตามผลสดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ควรมีการส่งเสริมการปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ให้แก่เกษตรกร เช่น การฝึกอบรมแก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างทั่วถึง เน้นการสาธิตจากเจ้าหน้าที่ และการฝึกปฏิบัติของเกษตรกร เพราะจะทำให้เกษตรกรจะสามารถจดจำ และเข้าใจได้มากกว่าการบรรยายเนื่องจากว่าเกษตรกรในพื้นที่ เป็นผู้สูงอายุ

3.2) ผลจากการศึกษาความต้องการ ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ควรมีการเพิ่มเป้าหมายของเกษตรกรที่สามารถเข้าร่วมการฝึกอบรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ที่สามารถเข้าร่วมอบรมได้อย่างทั่วถึง และเกษตรกรจะสามารถนำไปถ่ายทอดความรู้ต่อได้เอง

3.3) ผลจากการศึกษาความต้องการ พบว่าหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรสนับสนุนงบประมาณ ในการฝึกอบรมเกษตรกร สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ในการการปลูกหม่อนผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี การศึกษาดูงาน ให้ทั่วถึง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

4) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

4.1) จากการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับมาก ภาครัฐควรมีการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจ ต่อการขอรับมาตรฐานการปลูกหม่อน ผลสดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพิ่มมากขึ้น เช่นการ ให้เงินอุดหนุน แก่ผู้ผลิตที่ผ่านมาตรฐานทางการเกษตรที่ดี เป็นต้น

5) ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

5.1) ควรมีการศึกษาระหว่างกลุ่มที่มีการปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และไม่ปลูกหม่อนตาม การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อให้เห็นข้อเปรียบเทียบระหว่างความรู้ และความต้องการการส่งเสริมการปลูกหม่อนตามการ ปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

5.2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตและรายได้ทางการเกษตรที่ได้ ระหว่างเกษตรกรที่การปลูก หม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และเกษตรกรที่ไม่ปลูกหม่อนตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ ในการส่งเสริมเกษตรกรให้ถูกต้องต่อสภาพพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- คารมณ จันทรแก้ว. (2560). สภาพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม อุตสาหกรรม ที่ดำเนินโครงการแปลงใหญ่หม่อนไหมกรณีศึกษาจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดน่าน และ จังหวัดอุดรธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- จักรพันธ์ พรหมเกีย. (2562). ความรู้และการปฏิบัติตามแนวเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนอำเภอเฉลิมพระ เกียรติ จังหวัดน่าน.(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- ปริญญา จันทรศรี. (2565).มาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยสัปดาห์ 10 พฤษภาคม 2567.
สืบค้นจาก https://stri.cmu.ac.th/article_detail.php?id=35
- ศุภกฤต จันทรวิชัย. (2562). การผลิตหม่อนผลสดและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในจังหวัดสกลนคร . (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี